

דרך הקדושה

ובו י"ד סעיפים

בפרק זה יבואר בס"ד מה הם הדרכים לבוא לקדושת הברית

בתחבולות תעשה מלחמה:

- א. כשמדברים משמירת הברית, יש לדעת היטב, שאין העיקר דבר שפתיים [לדבר משמירת הברית], רק העיקר הוא: עצה וגבורה למלחמה, להילחם עם התאוה, ולחשוב תחבולות למלחמה!^א
- ב. כי כדי להינצל מהתאוה ולשבור ולבטל אותה, צריכים להתייגע מאד למצוא עצות ותחבולות נכונות איך להציל את עצמו.
- ג. "זוהו מעלת האדם על כל המלאכים; מחמת שהאדם הוא בעולם השפל הזה במקומות רחוקים כאלה שצריך בכל פעם ליתן עצה לנפשו להציל עצמו משטף מים רבים של זה העולם"^ב.
- ד. וככל שהאברך נשקע כבר יותר בתאוותיו, הרי הוא צריך עצות עמוקות וגדולות יותר, איך להימלט מרשת התאוה. "זוהי מעלת בעלי תשובה שגדולים מצדיקים גמורים, מחמת שנתרחקו כל כך, על כן צריכין עצות עמוקות וגדולות ביותר, כדי שישובו ממקומות מגונים כאלה. וכשזוכין לזה, מעלתם יקרה ושגבה מאד אצלו יתברך"^ג.

^א מכתב הרה"צ ר' שמואל שפירא, לחתן לפני חתונתו, י"ט חשון תשכ"ז: אין העיקר דבר שפתיים, רק עצה וגבורה למלחמה, ובתחבולות תעשה מלחמה.

^ב ליקוטי הלכות, תענית ד, יד.

ד. ולא יהא החיפוש אחר העצות קל בעיניך, "כי רק בשביל זה ירד האדם לזה העולם, בשביל נסיון הזה, לראות אם יהיה נמשך אחר עצות טובות אמתיות להציל עצמו ממה שצריך להנצל".⁷

ה. ולכן כל אברך החס על חייו, יבקש ויחפש תחבולות למלחמה, ויחגור חרבו על ירך, להילחם על נפשו לבל ילכד ברשת התאוה. ועתה נערוך את העצות והתחבולות אשר מצאנו בדברי רבינו הקדוש ותלמידיו:

לא להחמיץ את הבצק:

ו. בטרם ניכנס לבאר עצות פרטיות, נענה ונאמר בכלליות. שכדי להתקדש, צריכים לעסוק הרבה בעבודת ה', ולא להתבטל. וככל שיהיה האדם עסוק יותר בענייני קדושה, כך לא יהיה מקום בלבו ומוחו להבלי העולם הזה.

ז. כי כבר לימדונו חכמינו "שאינ מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה".⁸ וכשהאדם שקוע ועסוק בעבודת ה', אין לו זמן

⁷ שם.

⁸ וכמו שכתב הרמב"ם (הלכות איסורי ביאה, פרק כב הלכה כא): גדולה מכל זאת אמרו: יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה ובחכמה הוא אומר אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד

כלל לשמוע את פיתויי היצר, וכל-שכן וכל-שכן שאין לו זמן להשיב לו ולדון עמו...!

ח. "וכמו שאומרים בשם ר' מתתיהו הכהן מאומן שאמר: א יונגערמאן איז אזוי ווי א טייג, אז מען לאזט עס אפ, ווערט עס זויער, נאר מען דארף הארווען און הארווען! = אברך הוא כמו בצק, אם עוזבים

¹ ועל דרך מה שמסופר על מוהרנ"ת ב"אבניה ברזל", שמרוב שקיעותו בעבודת ה' וזכרון התכלית, לא היה לו פנאי לשמוע כל פיתויי המתנגדים וכל שכן שלא להשיב להם'... וכן מסופר שם:

וליבו היה בוער מאד לעבודת השם יתברך, וכל תפילתו ולימודו היה בהתלהבות גדולה מאד אשר אין לשער, ובכל עת ועת שהיה צר לו בעבודתו יתברך, היה נוסע לאדמו"ר זצ"ל, והוא הירבה מאד בדבריו הנעימים לעוררו ולהחיותו ולחזקו בכל מיני חיזוק. ואדמו"ר זצ"ל דיבר עמו שיקח לעצמו בדעתו שיתחזק בעבודתו יתברך אף אם יעבור עליו מה, אפילו אם יצטרך ח"ו להחזיר על הפתחים. וכל זה ויותר מזה יקבל על עצמו, אולי יזכה להיות כרצונו יתברך, אשר רק זאת ישאר להאדם לעולמי עד ולנצח נצחים, כי אין שום יתרון מכל העמל והטרחה של העולם הזה העוברת ופורחת כהרף-עין, ופתאום נלכדים במצודה רעה אשר אין גם אחד שימלט מזה, ובהכרח להתבלות בעפר רימה ותולעה, וכמובא מזה בספריו ז"ל ("לקוטי מוהר"ן" נ"ד, ב'; "ספר המידות" אות יראה ל"ד) שצריך לשמור מאד את הזיכרון הזה בכל יום ויום.

וכן עשה וקיים מוהרנ"ת ז"ל, ורצה לפרוש את עצמו לגמרי מהבלי העולם הזה ולבלות כל ימיו בתורה ועבודת השם, וכל אוהביו ומיודעיו הרבו לדבר עליו על שאינו מרחם על עצמו ועל אשתו ובניו להשתדל בעסקי פרנסה כדרך כל הארץ, והוא לא היה לו פנאי כלל אפילו לשמוע את דבריהם, ומכל-שכן וכל-שכן להשיב להם על זה!.

אותו ולא מתעסקים איתו, הוא מחמיץ. רק צריכים להתייגע ולעמול!¹.

ט. כי אכן כך הוא; אברך שאינו עוסק בעבודת ה', ובהתקרבות לרבינו הקדוש, הרי הוא 'מחמיץ'. וכשהוא עסוק בעבודת ה', ובהתקרבות לרבינו הקדוש, אין פנאי בעיסתו להחמיץ, ואין התאוה שולטת בו.

י. וכבר אמר רבינו לאחד: "אתה עשה טוב ועסוק בעבודתו באמת, וכשתעסוק ותתמיד בעבודתו יתברך, אזי הטוב ישאר, והרע ממילא יתבטל!" ~ "דוא טוא אין יודישקייט, גיטס וועט בלייבן און שלעכטץ וועט ממילא אראפ פאלן"².

יא. ואגב; ככל שהאדם אינו נסחף אחר שאר תאוותיו, ואינו שקוע בתאוות אכילה ושתייה, ואינו מרבה בשינה. כך מתבטלת אצלו גם התאוה הכללית הזאת³.

¹ אחר שכותב הרה"צ ר' שמואל שפירא, שצריכים הרבה לצעוק וכו', הוא מוסיף וכותב: ולעשות ולעשות ולהציל את עצמו. וכמו שאומרים בשם ר' מתתיהו הכהן מאומן שאמר: א יונגערמאן איז אזוי ווי א טייג, אז מען לאזט עס אפ, ווערט עס זויער, נאר מען דארף הארווען און הארווען [= אברך הוא כמו בצק, אם עוזבים אותו ולא מתעסקים איתו, הוא מחמיץ. רק צריכים להתייגע ולעמול!]. (מכתב הרה"צ ר' שמואל שפירא, לחתן לפני חתונתו, י"ט חשון תשכ"ז)

² חיי מוהר"ן, תמוז: עוד שמעתי מהאיש הנ"ל, שפעם אחת דיבר רבי גרשון מטירהאויצע עם רבנו זכרונו לברכה, וקבל לפניו מאד על אשר צר לו בעבודת השם. ענה רבנו זכרונו לברכה ואמר: "אתה עשה טוב ועסוק בעבודתו באמת, וכשתעסוק ותתמיד בעבודתו יתברך, אזי הטוב ישאר, והרע ממילא יתבטל" ~ "דוא טוא אין יודישקייט, גיטס וועט בלייבן און שלעכטץ וועט ממילא אראפ פאלן".

³ לגבי תאוות אכילה, כבר לימדנו רבינו שכשהאדם שקוע בתאוות אכילה ושתייה, הרי הוא נמשך אחר כל התאוות הרעות. וכמבואר בליקוטי מוהר"ן (תורה סב):

לצעוק ולצעוק ולצעוק:

“וראשי התאוות הם שלשה שרי פרעה, ‘שר המשקים’ ו‘אופים’ ו‘טבחים’, שהם: ‘קנה’ ו‘ושט’ ו‘ורידין’. שהם בחינת תאוות אכילה ושתייה, שהם ראשים, שכל התאוות נמשכים אחריהם”. וכן איתא בספר המידות (ניאוף נא) בפירושו: “על ידי אכילה גסה בא לניאוף”.

ולגבי ענין המיעוט בשינה, כבר נתבאר במקום אחר, דברי רביה”ק בליקוטי מוהר”ן (תורה רנג) שמיעוט וריבוי שינה ממעטים את התאוה אך מאידך מחלישים את המח. וכתב שם מוהרנ”ת: “כל זה שמענו מתוך שיחותיו הקדושים, ותוכן כוונתו בזה לא ביאר היטב. אך כפי מה שהבנתי משיחתו, הכוונה שאין מועיל שום עצה למעט תאוות ניאוף על ידי איזה תחבולה, כי מזיק להמח. כי היה אפשר להחליש התאוה על ידי מיעוט שינה או ריבוי שינה, אבל שניהם מזיקים להמח. על כן אין חכמה ואין עצה כנגד זה, רק להתחזק להיות גיבור לכבוש את יצרו, וה’ יעזור לו לסלק תאוה זאת מאיתו”.

אמנם, מצאנו דבר-פלא בתפילותיו של הרה”ק מטשעהרין זיע”א, שכתב תפילה על זה, ובה משמע שיש כאן גם לימוד לעובדא למעשה, למעט בשינה כפי היכולת. ונעתיק את לשונו, וממנה יבין הקורא את העצה היוצאת מכאן. וז”ל:

“וזכנו למעט בשינה בתכלית המיעוט כפי האפשר לנו וכפי יכלתנו, ועל ידי זה נזכה לשכך האש הבווער בקרבנו לכל התאוות ובפרט לתאוות משגל. ונזכה להשיג בענין זה הדרך הישר והנכון, בכדי שלא למעט בשינה יותר מדאי עד שיתבטל ויחלש אצלנו על ידי זה כח המשגל לגמרי גם מה שצריך למצוה ולקיום המין. ועזרנו שלא יזיק לנו למח כלל מה שנמעט בשינה, רק נזכה למוחין זכים וצחים ושלמים בתכלית השלימות כראוי”.

הרי לנו, שעכ”פ ככל שהאדם מתגבר למעט בשינתו כפי האפשר לו וכפי יכלתו, מתמעטת אצלו תאוה זו.

יב. רבינו אמר: שאם נופלים לתוך הרפש והטיט של התאוה הזאת, צריכים לצעוק ולצעוק ולצעוק!

יג. וכשם שהיולדת אינה יכולה ללדת עד אשר היא צועקת שבעים קולות, כך אין אברך יכול לצאת מגלות התאוה ולהוליד את קדושת נפשו, כי אם על ידי 'שבעין קלין', של צעקות וזעקות להשם יתברך".

יד. "ועל כן, כשאדם בא בנסיון של הגלות הזו, כל אחד לפי בחינתו. אזי הוא צריך להרים קולו ולצעוק שבעים קולות להשם יתברך, ולא

^י שיחות הר"ן, קכט: עיקר התגברות התאוה הידוע דהיינו תאות המשגל, הוא רק מחמת עצבות ומרה שחורה. וצריכין להתגבר בכל עוז להיות אך שמח תמיד. ואמר: אפילו כשנופלין לפעמים לתוך רפש וטיט שקשה לו מאד לצאת משם, צועקין וצועקין וצועקין! ואמר בלשון אשכנז בזו הלשון: "און אפילו אז מ'פאלט אין א בלאטע אריין, שרייט מען און מ'שרייט און מ'שרייט!" והגביה ידיו קצת, ולא אמר יותר.

^{יא} ליקוטי מוהר"ן, לו: וזהו כלל, כי כל נפש מישראל הוא מושרש בשבעים נפש של בית יעקב. ושבעים נפש של בית יעקב, מושרשים בשבעים פנים של תורה. וזה לעומת זה עשה האלקים, שכנגד שבעים נפש של בית יעקב, הם שבעים לשון. שכל לשון ולשון יש לה מידה רעה בפני עצמה, מה שאין בחבירתה. ומחמת המידות האלו הם מרוחקים משבעים פנים של תורה.

וכשהנפש של בית יעקב באה בגלות תחת יד שבעים לשונות, היינו במידותיהם הרעים. אזי היא ראמת שבעין קלין, כיולדת שקודם הלידה היא צועקת שבעין קלין (זהר פינחס רמ"ט:), כנגד שבעין תבין שבמזמור "יענך", שבלא זה אי אפשר לה לילד!

פחות מהם. שיצעוק קולות הרבה, עד שירחם עליו השם יתברך,
ויזכה להתגבר ולשבר התאוה הזאת"²¹.

טו. וכך אמר רבי אברהם ב"ר נחמן: יש לנו בקבלה מרבינו, שאברך
צריך לצעוק ולצעוק = א יונגערמאן דארף שרייען און שרייען!"²².

טז. אך שים לב, אברך יקר:

לא זעקה אחת זעק, ולא שתיים. תצעק ותצעק, עד קרוב שתצא
נפשך!

כי כבר כתב לנו רבי נתן "שצריכין לצעוק הרבה לה' יתברך
במסירת נפש, עד שכמעט תצא נפשו! כמו שאמרו רבותינו זכרונם
לברכה 'אין תפילתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים נפשו
בכפו'.

כי עיקר תיקון הברית הוא על ידי צעקה הרבה לה' יתברך, שצריכין
לצעוק שבעין קלין לפחות. ובאלו שבעין קלין כלולים קולות
וצעקות ותפלות ותחנונים הרבה לאין מספר!"²³.

²¹ קיצור ליקוטי מוהר"ן לו, ב: דע שעיקר הנסיון והצירוף שמנסין את האדם אין
מנסין אותו אלא בתאות ניאוף, שהיא כלולה מכל התאוות והמדות רעות של
השבעים אומות ולשונות. ומי שמשבר התאוה הזאת, אזי בקל יוכל לשבר כל
התאוות.

ועל כן כשאדם בא בנסיון של הגלות הזה, כל אחד לפי בחינתו, אזי הוא צריך
להרים קולו ולצעוק שבעים קולות להשם יתברך ולא פחות מהם. שיצעוק קולות
הרבה, עד שירחם עליו השם יתברך ויזכה להתגבר ולשבר התאוה הזאת, עם כל
התאוות, שהוא תיקון הכללי שכוללת כולם כנ"ל.

²² שיש"ק ג, שצב.

²³ ליקוטי הלכות, יין נסך ד, יט.

יז. ויאמר ה"ליקוטי תפילות" המדברים מענין שמירת הברית. ובפרט תפילה ל"ו – יצעק בקולי קולות^ט.

יח. וצריכים לצעוק בקולי קולות, כפשוטו ממש, עד שיהיה ניחר גרונו מצעקות וזעקות להשם יתברך. כמו שאמר דוד המלך עליו השלום "יגעתי בקראי ניחר גרוני", ולא אמר זאת בדרך צחות, אלא כך היה במציאות ממש, שניחר גרונו מרוב צעקות להשם יתברך...^ט.

יט. וכמו שאמר מוהרנ"ת: אין אנו בדרגתו של רבינו הקדוש שהיה בבחינת "שמן בחשאי", רק אנו צריכים לקרוע את מיתרי הקול בצעקות לפני השם...^ט

^ט מכתב הרה"צ ר' שמואל שפירא, לחתן לפני חתונתו, י"ט חשון תשכ"ז: וצריכים לצעוק הרבה להשי"ת, וכמו שכתוב בליקוטי הלכות הל' יין נסך הלכה ד', שצריכים לצעוק להשי"ת עד קרוב שתצא נפשו ... לצעוק הרבה, ולצעוק ליקוטי תפילות השייכים לתיקון הברית, ובפרט סימן ל"ו, בקולי קולות.

^ט חיי מוהר"ן, עבודת ה', קב: פעם אחת הייתי קובל לפניו על ענייני, והייתי אומר לפניו בדרך קובלנא: 'יגעתי בקראי ניחר גרוני, כלו עיני מייחל לאלקי'. והרים ידיו מעט ואמר בלשון רכה: 'אם-כן, מה לעשות?' (כלומר, כי בודאי אסור להרהר אחריו יתברך, ובודאי צדיק ה').

אחר-כך ענה ואמר לי: 'הלא אם דוד המלך עליו השלום אמר יגעתי בקראי ניחר גרוני, היה כפשוטו, שכבר קרא כל כך עד שהיה עייף ויגע ממש בקראו, וניחר גרונו ממש בפשיטות! אבל אתה, תהילה לאל, עדיין אתה בכוחך' וכו'.

^ט שיש"ק: כשהיה מוהרנ"ת בליניץ אצל הרב הקדוש רבי גדליה מליניץ זצ"ל עם עוד כמה מאנ"ש, התפללו בקולות ובצעקות כדרך אנ"ש, פנה אז רבי גדליה מליניץ למוהרנ"ת ואמר לו: 'מדוע הנכם מרעישים בתפילה כל כך?', ולא ענהו מוהרנ"ת כלום.

אחר כך אמר מוהרנ"ת לאנ"ש: הוא מתדמה לרבנו שהיה "שמן בחשאי" (כי רבנו בעצמו היה מתפלל בנחת בלא קולות. עיין בליקוטי מוהר"ן חלק א סימן כא)?

כ. וכך אמר קדוש-עליון רבי ישראל כהן¹¹: אם אין לנו כיום 'שומר הברית' כמו מורי ר' אברהם ב"ר נחמן, לפחות נקרע את הקנה [מיתרי הקול] שלנו בצעקות, כמו רבי געצ'י¹².

כא. ועתה, שימו לב: הצעקה להשם יתברך אינה רק דבר טוב. אלא:

"הקדוש ברוך הוא גזר עלינו על ידי צדיקיו האמיתיים לצעוק אליו תמיד, ולהתפלל ולהתחנן לפניו תמיד בין בעליה בין בירידה לפי בחינתו, יהיה איך שיהיה, לא נחריש ולא נשקוט מלזעוק ולצעוק ולהתחנן אליו תמיד, כי חסדיו לא תמים ורחמיו אינם כלים!"¹³

שיקרע גם הוא את קנה הקול כמו שאני קורע אותו בצעקות! ~ "ער גליכט זיך צום רעבן וואס איז גיווען שמן בחשאי? זאל ער זיך רייסן די קיילי ווי איך רייס זיך!".

¹¹ אחד משרפי מעלה באומן, שהיה מיוחד בקדושתו וטהרתו. והיה מתלמידיו של איש האלקים רבי אברהם ב"ר נחמן, ונהרג על קידוש ה' ע"י הסובייטים הארורים. הי"ד.

¹² שיש"ק ג, תק: בדרך הלווייתו של ר' אברהם ב"ר נחמן, אמר ר' ישראל כהן ז"ל: "שומר הברית כמו ר' אברהם אין בנמצא כיום, לכל הפחות נקרע אנו את הקנה [מיתרי הקול] בצעקות, כמו ר' געצ'י... ~ "אזא שומר הברית ווי רבי אברהם איז היינט נישט דא, לאמיר זיך חאטש איין רייסן די קיילע, און שרייען ווי רבי געצ'י האט געשריגן".

¹³ ליקוטי תפילות ח"ב, מד: ועתה מה אומר ומה אדבר, אחרי שפגמתי הרבה בפגם הברית כאשר פגמתי (ובפרט וכו'), על כן דברי לעו, ואיני יודע מהיכן להתחיל לדבר. ☞ אבל כבר גזרת עלינו על ידי צדיקיך האמיתיים לצעוק אליך תמיד, ולהתפלל ולהתחנן לפניך תמיד בין בעליה בין בירידה לפי בחינתנו, יהיה איך שיהיה, לא נחריש ולא נשקוט מלזעוק ולצעוק ולהתחנן אליך תמיד, כי חסדיך לא תמים ורחמיך לא כלים. כי אתה יי אלקינו גדלת מאד, וכגדולתך כן חסדיך ורחמיך, וכאשר לגדולתך אין חקר, כן אין חקר לרחמיך וחסדיך.

כב. וכוחה של "צעקה" גדול עד למאד. כי הצעקה שצועקים בגלות התאוות, מוליד את המוחין הקדושים, וזוכים להתגלות בתורה ועבודה, ונפתחים לו לאדם כל סודות התורה הסתומים, ומוליד נפשות ונשמות חדשות^{כא}.

ואין כאן המקום להאריך במה שגילה רבינו הקדוש במעלת ה"צעקה".

כג. ולא רק שהצעקה היא עצה לבוא לשמירת הברית, אלא הצעקה בעצמה היא 'תיקון הברית'. והצעקה בעצמה, גורמת להתגלות הדעת, שנפגם ע"י פגם הברית^{כב}.

כד. ואנחנו בטוחים וסמוכים על כוחם של הצדיקים האמיתיים שומרי הברית באמת, אשר הם חיזקונו וזרזונו להרבות בתפילה ובבקשות ותחנונים וצעקה ושועה יהיה איך שיהיה – שבודאי נזכה לתיקון הברית באמת^{כג}.

^{כא} ליקוטי מוהר"ן, לו (בסוף התורה, בכת"י מרבינו ז"ל): נמצא שעיקר הנסיון והצרוף שמנסין לאדם, אין מנסין אותו אלא בניאוף, שהיא כלולה משבעים אמות, שהיא כלולה מסוד אחר, אל אחר. וכשצועק לאלקים כמו שכתוב (תהלים מ"ב): "כן נפשי תערוג אליך", וצועק שבעין קלין לא פחות, אזי נפתחין לו סודות התורה, דמיטמן מגליין ליה, ומוליד נפשין חדתיין. כי מוליד תורה, והתורה היא כלולה מנפשות ישראל. ומגלה הפנים של התורה, כי עד עכשיו היתה סתומה בקליפין, כי הקליפה קדמה לפרי.

^{כב} ליקוטי עצות, ברית יט: צעקה בקול הוא תיקון הברית, וזוכה להתגלות הדעת, כי מתחילה כשהיה הברית פגום, היה הדעת פגום (ע"פ ליקוטי מוהר"ן, כ).

^{כג} ליקוטי תפילות ח"ב, מו: אנחנו בטוחים וסמוכים על כוחם של הצדיקים האמיתיים שומרי הברית באמת, אשר הם חיזקונו וזרזונו להרבות בתפילה ובבקשות ותחנונים וצעקה ושועה אליך, יהיה איך שיהיה. על כן עינינו תלויות אל רחמיך וחסדיך לבד,

כה. ובאמת, אין שום עצה ותקנה להנצל מהתאוות, כי אם על ידי ריבוי תפילות ותחנונים בלי שיעור כל ימי חייו, כמו שעשה דוד המלך עליו השלום^{כד}.

כו. ולעובדא למעשה: המקום המסוגל לצעוק ולזעוק בפשיטות, הוא חוץ לעיר, ביערות ובשדות, וכיו"ב.

וכל אברך שרוצה להציל את עצמו מרשת היצר הרע, ולבטל תאוה זו ממנה, ירחם על עצמו ויברח למקום שכזה, ושם יקרע את מיתרי קולו בצעקות ושאגות להשם יתברך^{כה}.

כעניי עבדים אל יד אדוניהם, עד אשר תרחם עלינו מן השמים, ותזכנו מעתה על כל פנים לתיקון הברית באמת, כרצונך וכרצון צדיקיך האמיתיים, זכותם יגן עלינו.

^{כד} ליקוטי הלכות, ברכת השחר ג, ד: כשרואה שהיצר הרע והתאוות וכו' מתגברים עליו מאד מאד ונדמה לו שקשה לשברם ... כי כל מה שהנפש יקרה וגבוה ביותר, מתגבר עליו היצר הרע ביותר ... שזהו בחינת דוד המלך, עליו השלום, שהיה כל ימיו בסכנה גדולה כנ"ל. וכמו שכתוב (תהלים קט"ז), "אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני וכו'". (שם ס"ט) "טבעתי ביון מצולה ואין מעמד וכו'". הצילני מטיט ואל אטבעה וכו'". וכן כל ספר תהלים שנתייחד מהתפילות שהירבה להתפלל להינצל מהיצר הרע וחיילותיו לבל יאבד נפשו ח"ו.

ובדרך זה צריך כל אדם לילך כי אין שום עצה ותקנה להינצל מכל זה כי אם על ידי ריבוי תפילות ותחנונים בלי שיעור כל ימי חייו, כמו דוד המלך, עליו השלום, כנ"ל, וכמבואר אצלנו כמה פעמים.

^{כה} אמנם, אין הצעקה מוגבלת דוקא לשדות ויערות, כי כבר גילה לנו רבינו שאפשר לצעוק גם בין אנשים בקול דממה דקה. כמבואר בשיחות הר"ן (שיחה טז): דע, שיכולין לצעוק בקול דממה דקה בצעקה גדולה מאד ולא ישמע שום אדם כלל, כי אינו מוציא שום קול כלל, רק הצעקה היא בקול דממה דקה. וזה יוכל כל אדם; והיינו שיצייר במחשבתו הצעקה ויכנס קול הצעקה במחשבה ויצייר בדעתו קול

כז. וכאשר אכן צעקו תלמידי רבינו הק' ותלמידי תלמידיו, אנ"ש לדורותם, ביערות ובשדות ובחדרי חדרים, עד אשר ניחר גרונם. וזכו למה שזכו, אשרי להם ואשרי חלקם^{כז}.

שמחה:

כח. כלל גדול לימדנו רבינו הקדוש: עיקר התגברות התאוה, הוא רק מחמת עצבות ומרה שחורה!

ועל כן, ידע כל אברך נאמנה, שהדרך היחידה לבטל תאוה זו, הוא להתגבר בכל עוז, להיות אך שמח תמיד^{כח}.

כט. וישים אל לבו היטב ש: "עיקר פגם הברית הוא על ידי עצבות ומרה שחורה. וכן להיפך: עיקר שמירת הברית הוא על ידי שמחה!"^{כט}.

ל. * ועל ידי השמחה של מצוה, על ידי זה מכניע את הקליפה שממנה בא פגם הברית^ל.

הצעקה ממש עם הניגון כדרך שצועקין, ויכנס בזה עד שיצעק ממש בבחינת 'קול דממה דקה' ושום אדם לא ישמע כלל. עיי"ש עוד.

^{כז} ואין כאן המקום להאריך בסיפורים, ידועים ושאינם ידועים, על צעקותיהם של אנ"ש שצעקו וזעקו לפני ה'.

^{כח} שיחות הר"ן, קכט: עיקר התגברות התאוה הידוע דהינו תאות המשגל הוא רק מחמת עצבות ומרה שחורה. וצריכין להתגבר בכל עוז להיות אך שמח תמיד.

^{כט} ליקוטי עצות, ברית נד. על פי ליקוטי מוהר"ן, קסט.

^ל תולדות יעקב יוסף, פרשת נשא: יש ב' נשים זונות, מחלה ולילית, המחטיאין לאדם בשכבת זרע לבטלה ר"ל, והתקנה לזה, להכניע כח לילית ע"י דמעות שאדם מוילל על אדם כשר או בתפילה. וכח מחלת, נכנע על ידי שמחה של מצוה. (לשון חסידים, ברית ג).

לא. ולא זו בלבד שהשמחה מכניעה את הקליפה שממנה בא פגם הברית. אלא גם זוכה לשמירה מן השמים. כי כל מי שהוא שמח, השם יתברך בעצמו שומר את בריתו, שלא ייכשל!

ועתה, וכי יש לך שמירה מעולה מאשר שמירת הקב"ה בעצמו...^ל

לב. ולא זו בלבד, שהשמחה שומרת ומצילה את האדם מפגם הברית. אלא השמחה גם מועילה על העבר. שמרפאת את האדם מתחלואי נפשו, אשר חלתה בסיבת פגמיו. ומתקן את כל אשר פגם בפגם הברית!^{לא}

לג. כי הקליפות עושקים את הטיפות הקדושות רח"ל, "ועיקר עליותם [של הטיפות מתוך הקליפות] על ידי שמחה, כשמתגבר איש הישראלי אף על פי שעשה מה שעשה ומשמח את עצמו בהנקודה טובה שמוצא בעצמו עדיין, ומהפך כל היגון ואנחה לשמחה. שאומר: 'אדרבא, זהו עיקר שמחתי וחדוותי, שמרוחק כזה שעשה מעשים כאלה, זוכה אף על פי כן לומר בכל יום פעמים שמע ישראל' וכו'. ...

^ל ליקוטי מוהר"ן, קסט: עוד מצאתי, שזהו בחינת "ושמר ה' לך את הברית". כי כשתזכה לשמחה, אזי השם יתברך בעצמו ישמור לך את הברית, דהיינו שיהיה בעזרך לשמור את הברית קודש. כי עיקר פגם הברית הוא על ידי עצבות כידוע, כי פגם הברית בא על ידי הקליפה הידועה שנקראת לילית, על שם שמיללת תמיד שזהו בחינת עצבות, ועל כן עיקר שמירת הברית זוכין על ידי שמחה, כי על ידי שמחה זוכין שהשם יתברך בעצמו יעזור לו לשמור את הברית קודש כנ"ל.

^{לא} כמסופר בסיפורי מעשיות, במעשה מהשבעה בעטלערס, ביום השישי. שרפואת הבת מלכה הוא ע"י העשרה מיני נגינה. וכמבואר באריכות בליקוטי הלכות, פריה ורביה ג. עיין שם באריכות, וראה את לשונו שם בסעיף י"ג, אשר נעתיק בס"ד בהערה הבאה.

ומי שזוכה להרגיל עצמו ולשמוח בשמחה הזאת, בודאי יזכה לכל טוב וימחלו לו כל עוונותיו^{לג}.

לד. נמצינו למדים מכל הנ"ל:

אברך המתגבר בכל עוז להיות אך שמח תמיד – מכניע את הקליפה המפתה לפגם הברית, שמור מן השמים שלא ייכשל בשום פגם, ומתקן את נשמתו מכל הפגמים!

קדושת הדיבור:

^{לג} ליקוטי הלכות, פריה ורביה ג, יג: וכל הניצוצות הנידחין על ידי פגם הברית, נופלים ח"ו לבחינת יגון ואנחה, כי יגון ואנחה הם ס"מ ולילית, כמו שמובא בכונות "השיבה שופטינו וכו'", שהם עושקין את הטיפות ח"ו, ועיקר עליותם על ידי שמחה, כשמתגבר איש הישראלי אף על פי שעשה מה שעשה ומשמח את עצמו בהנקודה טובה שמוצא בעצמו עדיין, ומהפך כל היגון ואנחה לשמחה. שאומר: 'אדרבא, זהו עיקר שמחתי וחדוותי, שמרוחק כזה שעשה מעשים כאלה, זוכה אף על פי כן לומר בכל יום פעמים שמע ישראל' וכו'.

... ומי שזוכה להרגיל עצמו ולשמוח בשמחה הזאת, בודאי יזכה לכל טוב וימחלו לו כל עוונותיו!

כי זהו בחינת שמהפך היגון ואנחה לשמחה כנ"ל, שזהו עיקר שלימות השמחה, ועל ידי זה נעשה יחוד גדול למעלה, כמו שאמר רבנו זכרוננו לברכה שנעשה יחוד גדול למעלה על ידי 'בדיחא דעתיה', על ידי שאיש הישראלי משמח את עצמו ומשבר העצבות ומהפכו לשמחה, ועל ידי זה מבררין ומעלין כל הניצוצות מעמקי הקליפות שנפלו לשם על ידי פגם הברית. כי עיקר נפילתם הוא לבחינת יגון ואנחה כנ"ל, וכשזוכה להפוך היגון ואנחה לשמחה, על ידי זה מעלה כל הנפשות והניצוצות שנדרחו לשם ומחזירם לתוך הקדושה, שהוא השמחה כנ"ל.

לה. קדושת הברית תלויה בקדושת הלשון, וככל אשר יקדש האדם את דיבור פיו, וישמור את עצמו מכל דיבור שאינו כרצון ה', כמו כן יזכה לקדושת הברית^{לז}.

לו. ועיקר הכנעת ושבירת כל התאוות, בפרט תאוות ניאוף, העיקר הוא: על ידי שלימות לשון הקודש, דהיינו על ידי ריבוי הדיבורים הקדושים, שהם תורה ותפלה ושיחה בינו לבין קונו^{לז}.

לז. וככל שירבה האדם בדיבורים קדושים, כמו כן הוא יתקדש יותר בקדושת הברית^{לה}.

^{לז} ליקוטי עצות, קדושה א: עיקר הקדושה היא קדושת הברית, וזה זוכין על ידי קדושת הלשון והדיבור שמקדשין אותו בדיבורים קדושים ושומרין עצמן מכל מיני פגם הדיבור, עד שזוכין שיהיה דיבורו ולשונו בבחינת שלימות לשון הקודש, ועל ידי זה זוכין לקדושת הברית (ע"פ ליקוטי מוהר"ן, יט).

ודברים חריפים כתב הראשית חכמה (שער הקדושה, פרק יא) וזה לשונו: ונמצא בזה כי שמירת הברית תלוי בשמירת הלשון, מפני שהם ב' בריתות מכוונות כדפירשתי, ולכך הקדים הכתוב שמירת הלשון, מפני שהוא העיקר, והוא בכלל מאתים מנה. שאם הוא שומר הלשון, מאליו נשמר הברית. ואם לא נזהר בשמירת הלשון, ונזהר בשמירת הברית, אפילו שמירת הברית לא עלתה לו.

^{לז} ליקוטי עצות, ברית יא: עיקר הכנעת ושבירת כל התאוות, בפרט תאוות ניאוף שזה העיקר שצריך לשבר, העיקר הוא על-ידי שלימות לשון הקודש, דהיינו על ידי ריבוי הדיבורים קדושים שהם תורה ותפילה ושיחה בינו לבין קונו. ואף-על-פי שמשוח ומדבר בינו לבין קונו בלשון אשכנז שמדברים בו במדינתנו, הוא גם-כן בכלל לשון הקודש, כי אדרבא בינו לבין קונו צריך דוקא לדבר בלשון שמדברים בו (כמבואר ב"התבודדות" אות יג). רק העיקר שישמור את הלשון לקדש אותו בדיבורים קדושים, שזהו בחינת שלימות לשון הקודש, ולשמור את הלשון שלא לדבר דיבורים רעים, שהם פוגמין את הלשון קודש. ועל ידי קדושת הדיבור כנזכר לעיל, מכניעין רע הכולל כנזכר לעיל (ע"פ ליקו"מ יט).

לח. וצריך להרבות בדיבורים קדושים של תורה ותפילה והתבודדות, עד שהדיבורים הקדושים יקררו את חמימות היצר, ויכבו את אש המדורה שבוערת בו לתאוה זו^ל.

לט. ומעתה: ידע כל אברך נאמנה, שיש עצה פשוטה ובדוקה, לכבות את אש התאוה לגמרי: לדבר הרבה דיבורים קדושים של תורה ותפילה והתבודדות!

לסיכום:

מ. הננו לסכם בזה עיקרי הדברים שנשנו עד כה, כדת מה לעשות, כדי לזכות לקדושת הברית:

א. לעסוק הרבה בעבודת ה', ולא לתת לבצע להחמיץ...

ב. להיות מקושרים לנקודת הצדיק, על ידי: עסק יומיומי בספריו הקדושים, ושיחת חברים עם אנ"ש, והתבודדות.

ג. לצעוק הרבה להשם יתברך, ולהיות רגיל ב"ליקוטי תפילות" בתפילות המדברים משמירת הברית, ולצעוק לפני השם יתברך בקולי קולות.

^ל ליקוטי עצות, ברית יב: תיקון הברית ושלימות לשון הקודש הם תלויים זה בזה: כפי מה שמרבין לדבר דיבורים קדושים שהם בחינת לשון הקודש, כמו כן זוכין לתיקון הברית; וכפי תיקון הברית, כן זוכין לשלימות לשון הקודש, וכן להיפך לענין הפגם, חס ושלום (ע"פ ליקוטי מוהר"ן, יט).

^{לו} ליקוטי עצות, ברית יג: צריך לדבר דיבורים קדושים שהם בחינת שלימות לשון הקודש, עד שיקרר חמימותו בלשון הקודש, בבחינת: "חם לבי בקרבי וגו' דיברתי בלשוני" שיקרר חמימותו בדיבור של לשון הקודש, ועל-ידי-זה יהיה ניצול ממקרה לילה, חס ושלום, שלא יקרר אותו הרוח סערה מקרה לילה, חס ושלום (ליקוטי מוהר"ן, יט).

- ד. להתגבר בכל עוז להיות אך שמח תמיד.
- ה. לקדש את הדיבור, ולהרבות בדיבורים קדושים של תורה ותפילה.

שונות:

ועתה נסדר לפניך עוד כמה עניינים המפוזרים בספרי רבינו ז"ל
המסייעים את האדם לבוא לשמירת הברית

מא. הרוצה לזכות לבטל את תאוותו, ירגיל את עצמו להתנהג
ברחמנות^ל. ולעשות טובות עם בני אדם^{לח}. [וכמובן, שהמקום הראשון
להתנהג בו ברחמנות ולעשות טובות, הוא בבית!].

מב. וישתדל לעשות טובות וחסדים, דוקא עם אנשים שאינו מצפה
לתשלום גמול מהם. כי כך לימדנו רבינו הקדוש: "מי שרוצה לשמור
אות ברית ... יעשה חסד עם מי שלא יצפה לתשלום גמולו"^{לט}.

מג. "מי שרוצה לשמור אות ברית, יאמר תמיד אמת"^מ. כי "על ידי אמת
נשמר אות ברית"^{מא}.

^ל ספר המידות; רחמנות ח, הרהורים כב: על ידי הרחמנות יתבטל ממך תאוות.

^{לח} ספר המידות, ניאוף ח"ב ה: על ידי טובות שעושה עם בני אדם, נתבטל תאוות
ניאוף, וכן להיפך.

^{לט} ספר המידות, ניאוף כט: מי שרוצה לשמור אות ברית, יאמר תמיד אמת, גם יעשה
חסד עם מי שלא יצפה לתשלום גמולו.

^מ ספר המידות, ניאוף כט.

^{מא} ספר המידות, אמת כד.

מד. בציצית הקדושים יש אור עצום וקדושה גדולה, שעוזרת לאדם לשמור את הברית קודש. ולכן יזהר במצות ציצית, ויכוון בשעת עטיפת הטלית, שרוצה לזכות ע"י קדושת מצוה זו, לקדושת הברית [ולעצות טובות ואמיתיות]^{מב}.

מה. ובספר המידות כתב: "הציצית הם גדר לערוה"^{מג}.

מו. ועתה ראה נא דבריו המתוקים של רבי נתן:

"כשיודע האדם שמצות ציצית מסגל לשבר תאות ניאוף ... הנה על פי דרך זה בודאי יכול לסדר תפילות רבות באריכות נפלא על מצות ציצית. כי כל אחד כפי מה שיודע בנפשו כמה הוא רחוק מתיקון הברית ואיך תאות ניאוף מתגבר עליו בכל פעם, שזה עיקר המלחמה של כל אדם, וכל מה שעובר עליו בענין זה בכל פעם. כמה וכמה הוא צריך להפציר לה' יתברך שיושיעו לקיים מצות ציצית כתיקונה כדי להינצל מניאוף, שהוא התאוה העומדת עליו בכל יום לכלותו, חס ושלום, להרחיקו מחי החיים"^{מד}.

^{מב} ליקוטי עצות, ברית ה': עיקר הניאוף תלוי בעינים, ומצות ציצת הוא שמירה לזה, ועל-ידי-זה נצולין מעצות רעות הנזכרות לעיל, וזוכין לקבל עצות אמתיות של הצדיקי-אמת, על-כן צריכין לזהר מאד במצות ציצת, ולכוון בשעת עטיפת הציצת הקדושים ובברכתן שיזכה על-ידי-זה לשמירת הברית ולעצות טובות ואמתיות. ועל-ידי-זה יזכה לאמונה, ולארץ-ישראל, ולקרב את הגאלה, ויזכה לתפלה ולעשות נסים ומופתים בעולם, ויזכה לפרנסה, כי עיקר הפרנסה תלוי בתיקון הברית, ועל ידי זה יזכה להבין בכל מקום שלומד ויתגלו לו כל החכמות כשלחן ערוך (ליקו"ע ברית ה, ע"פ ליקו"מ ז).

^{מג} ספר המידות, הרהורים מ.

^{מד} ליקוטי הלכות, ראש חודש ה, טז.

מז. "תאות משגל היא כפי החלב שינק בקטנותו. על כן צריכין לשמור את התינוק מאד, שיינק מאשה כשירה, כי כשהתינוק יונק מאשה חצופה אזי מתגבר בו, חס ושלו, תאות ניאוף. וכן להיפך, כשיונק מאשה כשירה אין לו חמימות תאוה זאת, כי אם מעט המוכרח למצות התורה^מ."

מח. ומכאן יש ללמוד, כמה יש לאם התינוק, לקדש את עצמה בעת אשר היא מינקת את בנה, כי לחלב יש השפעה גדולה על תאוותו של התינוק, כל ימי חייו. וכמה יש לכל אב, להתפלל על זרעו שיינקו רק חלב כשר וזך^מ.

ואחרי הכל, צריך לחכות על משיח:

מט. אחר כל הדברים האלה, עלינו לדעת ששלימות העצות האמיתיות, יתגלו בביאת משיח צדקנו. כי עדיין אין אנו יודעים עצות איך לקדש עצמנו בהיתר. ויש עצות שאפשר לגלות לאדם, אך קשה לקיים העצות בעצמם. ומשיח צדקנו יגלה תורה חדשה, אורייתא דעתיקא סתימאה,

"ועיקר מעלת התורה הזאת על התורה של עכשיו הוא בחינה הנ"ל, דהיינו שנזכה לעצות עמוקות ונפלאות כאלה עד אין סוף, שלא

^מ ליקוטי עצות, ברית נז. ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"ב, א.

^מ וכתפילתו של מוהרנ"ת (ליקוטי תפילות ח"ב, א): ותרחה עלינו ועל עוללנו וטפנו, ועל כל ילדי עמך בית ישראל, ותזמין ברחמיך הרבים לכל וולדותינו מיניקות כשרות והגונות, שיהיה חלבם טהור וכשר זך וצח. ותשמור ותציל את כל זרענו שלא יינקו מנשים חצופות אשר חלבם טמא, שלא ימשיכו בהם חס ושלו ארס תאות המשגל. כי באמת אין בנו דעת לשמור זרענו מזה, רק ברחמיך לבד תשמור את זרענו שלא יינקו מחלב שאינו טוב וזך.

תוכל הסטרא אחרא והקליפה לסותרם ולקלקלם בשום אופן בעולם". אשרי המחכה¹².

¹² ליקוטי הלכות, עירובי תחומין ה, לד: כי קדושת שבת בשרשה נמשך מיום שכולו שבת שיתגלה בו אורייתא דעתיקא סתימאה, שהיא התורה שיגלה משיח צדקנו במהרה בימינו. ועיקר מעלת התורה הזאת על התורה של עכשיו הוא בחינה הנ"ל, דהיינו שנזכה לעצות עמוקות ונפלאות כאלה עד אין סוף, שלא תוכל הסטרא אחרא והקליפה לסותרם ולקלקלם בשום אופן בעולם.

כי בודאי מצוות התורה לא ישתנו אפילו דקדוק אחד בימי המשיח, אדרבא עיקר ביאת המשיח הוא ללמד אותנו לקיים את כל דברי התורה הזאת שזכינו לקבל מפי משה רבנו עליו השלום, שהוא יהיה משיח בעצמו, בבחינת 'מה שהיה הוא שיהיה' כמובן. כי עד עכשיו, אף על פי שכבר זכינו לקבל את התורה, שהיא כולה עצות להכיר אותו יתברך, אף על פי כן עדיין אנו צריכין לעצות אלו כנ"ל, שאנו צריכין בכל פעם עצות איך נזכה להתגבר לקיים עצות הקדושים האלו שהם כלל מצוות התורה.

כי בהתורה כתיב 'לא תנאף', ואפילו בהיתר צריכין להתקדש את עצמו, כמו שכתוב 'והתקדשתם' וכו' ודרשו רבותינו זכרונם לברכה 'קדש עצמך במותר לך'. ועדיין אין אנו זוכין לידע עצות איך זוכין לזה.

וכן שארי המצוות. כי אין אנו יודעין איך נזכה לקיים מצות ציצית בשלימות בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונותיה וכו' בלי שום פניה וכו', ואף על פי שכבר היו כמה צדיקים שנתנו לנו עצות קדושות, שזהו בחינת כלל תורה שבעל פה, שגילו לנו הצדיקים שבכל דור ודור. כי זה עיקר בחינת תורה שבעל פה שציוה והזהיר אותנו השם יתברך לבלי לסור מדברי החכמים והצדיקים אמיתיים שבכל דור ודור, כי השם יתברך ידע בחכמתו שאי אפשר לבאר העצות לתכליתן בכתב.

כי עיקר תכלית שלימות העצות, שנזכה לקיימן באמת, הוא רק ברמזים, בבחינת 'אשכילך ואורך בדרך זו תלך איעצה עליך עיני' וכו'. וזה צריכין לקבל מהצדיקים אמיתיים שבכל דור, שהם בחינת משה, שישראל הולכים בעצתם בכל דור ודור, בבחינת 'וכל העם אשר ברגליך ההולכים אחר עצתך'. ואף על פי שכבר היו כמה צדיקים וחכמים אמיתיים שעשו כמה תקנות וגדרים והוסיפו כמה מצוות דרבנן

אשרי המחפש ומבקש רוחו של משיח, "וַיִּתְקַים בְּנוֹ מִקְרָא שְׁפָתוֹב
וּבְקִשׁוֹ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דְּוִיד מִלְכָּם. אָמֵן".

וגזירות, שכולם הם בחינת עצות לעצות התורה, כדי שנזכה על ידי זה לקיים את התורה, בחינת משמרת למשמרת כנ"ל, וכן הצדיקים שבכל דור וכו'. אף על פי כן, עדיין הסטרא אחרא מתגברת בכל יום, וזעירין אינון שמקיימין את התורה בשלימות.

כי כל מה שמתגלה עצה קדושה, הם מתגברים כנגד העצה בעצמה, וכמו ששמעתי מפני רבנו ז"ל שאמר ענין מה שהיו בני הנעורים שהיו קובלין לפניו הרבה על צרת נפשם שאינם זוכים להתקדש באמת ולעבוד את ה' כראוי, ופעם אחת ענה ואמר שיש עצות שהיו מועילים בודאי, אבל גם העצות בעצמן קשה לקיים! עד כאן לשונו.

וזה עיקר מעלת התורה שיתגלה בימי משיח צדקנו במהרה בימינו, שנזכה לעצות כאלו שלא תוכל הסטרא אחרא לסותרן בשום אופן בעולם, כי הם בחינת עצות עמוקות עד אין סוף, שזהו בחינת מה שנקרא משיח 'פלא יועץ' וכו'.

ועל כן באמת כתיב אז (ירמיה ל"א) וּכְרַתִּי לָהֶם בְּרִית חֲדָשָׁה וְכוּ' לֹא כְּבְרִית אֲשֶׁר כְּרַתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר הִמָּה הִפְרוּ אֶת בְּרִיתִי וְכוּ', כִּי זֹאת הַבְּרִית וְכוּ' וְעַל לִבָּם אֲכַתְּבֶנָה וְכוּ' וְכָתִיב וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקֵי תִלְכוּ וְכוּ'. הַיִּינוּ כְּנִ"ל, שִׁיתְּגַלוּ עֲצוֹת כְּאֵלּוֹ שֶׁלֹא תוּכַל הַסְטְרָא אַחְרָא לְהַפְרִיךְ וּלְסוֹתֵרן בְּשׁוּם אֹפֶן בְּעוֹלָם, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִזְכָּה לְקִיּוּם אֶת הַתּוֹרָה בְּשִׁלְיֻמוֹת לְעוֹלָם וְעַד, וְעַל כֵּן תְּהִיָּה גְאוּלָּה הָאַחֲרוֹנָה גְאוּלָּה שְׁלִימָה לְעוֹלָם.